

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija

PASIŪLYMAS DĖL PROJEKTŲ SPECIALIŪJŲ IR PRIORITETINIŲ ATRANKOS KRITERIJŲ NUSTATYMO IR (ARBA) KEITIMO BEI VERTINIMO METODIKOS

2026 m. _____ d.

Pasiūlymą dėl projektų atrankos kriterijų nustatymo ir (arba) keitimo bei vertinimo metodiką teikianti institucija	Lietuvos Respublikos energetikos ministerija
Pažangos priemonės veiklos (poveiklės) pavadinimas	2021–2030 m. energetikos plėtros programos (toliau – Plėtros programa) pažangos priemonės Nr. 03-001-02-04-01 „Mažinti šilumos energijos kainas ir aplinkos taršą, šilumos energijai gaminti naudojamo kuro balanse teikiant pirmenybę atsinaujinantiems ir (ar) vietiniams energijos ištekliams“ veikla: „ <i>Iškastinio kuro ir nusidėvėjusių biokurą naudojančių katilų keitimas naujais biokurą ar kitais atsinaujinančiais energijos išteklius naudojančiais šilumos gamybos įrenginiais.</i> “
Pažangos priemonės veiklai (poveiklei) skirta finansavimo suma (tūkst. eurų)	14 200.
Finansavimo šaltinis (-iai)	Valstybės biudžeto lėšos.
Projektų atrankos būdas	☐ Planavimo ☒ Konkurso ☐ Tęstinės projektų atrankos
☒ PROJEKTŲ SPECIALUSIS ATRANKOS KRITERIJUS ☐ PROJEKTŲ PRIORITETINIS ATRANKOS KRITERIJUS <i>(Pažymimas vienas iš galimų projektų atrankos kriterijų tipų.)</i>	☒ Nustatymas ☐ Keitimas
Projektų atrankos kriterijaus numeris ir pavadinimas	1. Atitiktis Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos (2024 m. birželio 27 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. XIV-2856 redakcija)

	nuostatoms
Projektų atrankos kriterijaus vertinimo metodas ir taikymas	1. Vertinama, ar projektas prisideda prie Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos (2024 m. birželio 27 d. nutarimo Nr. XIV-2856 redakcija) (toliau – Strategija), nuostatų įgyvendinimo. Laikoma, kad numatomas vykdyti projektas prisideda prie Strategijos nuostatų įgyvendinimo, jeigu projektu bus prisidedama prie 152, 166, 176 punktuose nustatytų tikslų įgyvendinimo.
Projektų atrankos kriterijaus pasirinkimo pagrindimas	Strategija buvo parengta siekiant įgyvendinti esminius pokyčius energetikos sektoriuje – užtikrinti, kad Lietuvoje būtų pagaminama tiek energijos, kiek jos suvartojama, ir kad energetikos sektorius taptų visiškai neutralaus poveikio klimatui sektoriumi iki 2050 m. Siekiant tikslo 100 proc. neutralaus poveikio klimatui energija Lietuvai ir regionui, Strategijoje šilumos energijos sektoriui nustatytas uždavinys užtikrinti, kad šilumos energijos sektorius atsisakytų taršaus kuro naudojimo ir pereitų prie AEI, ir skatinti vėsumos sektoriaus plėtrą (105.5 papunktis). Strategijoje numatyta, kad centralizuotai tiekiamos šilumos sektorius (CŠT) turėtų vystytis atsisakant taršaus iškastinio kuro naudojimo ir pereiti prie atsinaujinančių energijos išteklių (AEI), plačiau naudoti atliekinę šilumą ir aplinkos energiją. Strategijoje numatyta, kad AEI dalis CŠT sektoriuje 2030 m. turi sudaryti 90 proc., o 2050 m. – 100 proc. 2024 m. AEI dalis centralizuotai tiekiamos šilumos gamybos kuro struktūroje sudarė 78 proc.
☐ PROJEKTŲ SPECIALUSIS ATRANKOS KRITERIJUS ☒ PROJEKTŲ PRIORITETINIS ATRANKOS KRITERIJUS <i>(Pažymimas vienas iš galimų projektų atrankos kriterijų tipų.)</i>	☒ Nustatymas ☐ Keitimas
Projektų atrankos kriterijaus numeris ir pavadinimas	1. Taršesnės šilumos tiekimo sistemos
Projektų atrankos kriterijaus vertinimo metodas ir taikymas	Projektas atitiks specialųjį projekto atrankos kriterijų, jeigu projekto veiklos bus vykdomos ir sukurta infrastruktūra bus naudojama hidrauliškai vientisoje šilumos tiekimo sistemoje, kurioje šilumos energijos gamybos kuro struktūroje (KS) iškastinis kuras (gamtinės ar suskystintos naftos dujos, kitas taršus kuras) sudaro 50 proc. ir daugiau. <i>Balų skaičiavimas:</i> 1) Kai $KS_{IK} = 90-100$ proc., projektui suteikiami 10 balų; 2) Tuo atveju, kai $50 \leq KS_{IK} < 90$ proc., balai projektui suteikiami pagal formulę:

	$X = 10 X \frac{KS_{IK(A)}}{90}$ <p>kur: X – projektui suteikiamas balų skaičius; $KS_{IK(A)}$ – hidrauliškai vientisos centralizuoto šilumos tiekimo sistemos, kurioje numatoma įgyvendinti projektą, iškastinio kuro dalis šilumos gamybos kuro struktūroje, proc.;</p> <p>3) Jei $KS_{IK} \leq 50$ proc., projektui balai nesuteikiami.</p> <p>Atitiktis kriterijui įvertinama pagal duomenis, pateiktus investicijų projekte ir (arba) paraiškoje. Duomenys turi būti pagrįsti pridedamais dokumentais (pvz., Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos, šilumos tiekimo įmonės ar kitos kompetentingos institucijos skelbiamais duomenimis (nuoroda), pateiktomis pažymomis ir kt.).</p>
<p>Projektų atrankos kriterijaus pasirinkimo pagrindimas</p>	<p>Šis specialusis atrankos kriterijus užtikrins atranką tokių projektų, kurie bus įgyvendinami centralizuoto šilumos tiekimo (CŠT) sistemose, kuriose šilumos energijos gamybai naudojamas iškastinis kuras arba jis sudaro didžiąją šilumos energijos gamyboje naudojamo kuro dalį.</p> <p>Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatyme nustatyta, kad „<i>Efektivaus centralizuoto šilumos tiekimo sistema</i>“ – aprūpinimo šiluma sistema, kurioje esamam šilumos energijos poreikiui pagaminti naudojama ne mažiau kaip 50 procentų atsinaujinančiųjų išteklių energijos, 50 procentų technologinio proceso metu nepanaudotos šilumos, 75 procentai bendruose šilumos ir elektros gamybos įrenginiuose pagamintos šilumos arba ne mažiau kaip 50 procentų bendro jų derinio.</p> <p>Daugumoje atvejų, neefektyviomis šilumos tiekimo sistemomis šilumos vartotojams tiekama šiluma gaminama iškastinio kuro (suskystintų naftos dujų, gamtinių dujų, kito skysto kuro) įrenginiais arba senais, ilgai eksploatuojamais biokuro katilais. Prie tokių šilumos tiekimo sistemų prijungta nedaug vartotojų, dėl sąlyginai didelių kintamų kaštų (patiriamų dėl nutolusių nuo pagrindinių šilumos tiekimo tinklų ir šilumos gamybos įrenginių, katilinių eksploatacijos, naudojamo brangesnio iškastinio kuro, neefektyvios šilumos gamybos, šilumos tiekimo nuostolių), dėl masto ekonomijos nebuvimo, tokiems vartotojams tiekama brangesnė šilumos energija, lyginant su stambesnių šilumos tiekimo sistemų vartotojais.</p> <p>Teikiamas specialusis projektų atrankos kriterijus leis efektyviau įgyvendinti pažangos priemonės veiklą – mažinti šilumos energijos kainas ir aplinkos taršą, pakeičiant šilumos gamybai naudojamą brangų ir taršų iškastinį kurą pigesniu, vietiniu biokuru ar kitais</p>

	<p>atsinaujinančiais energijos ištekliais.</p> <p>Tuo pačiu neefektyvios šilumos tiekimo sistemos būtų modernizuojamos, kad jos atitiktų efektyvių CŠT sistemų kriterijus, o pakeitus iškastinio kuro katilus naujais, efektyvesniais atsinaujinančiais energijos ištekliais (biokurą) naudojančiais įrenginiais, šilumos gamyba taptų efektyvesnė ir švaresnė, būtų sunaudojama mažiau kuro. Tai mažintų kintamas šilumos tiekėjų sąnaudas ir turėtų įtakos galutinėms šilumos kainoms.</p> <p>Šiuo kriterijumi taip pat siekiama Strategijos 166.1. papunktyje nurodyto tikslo įgyvendinimo, t. y. kad centralizuoto šilumos tiekimo sistemose energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių dalis iki 2030 metų pasiektų 90 proc.</p>
☐ PROJEKTŲ SPECIALUSIS ATRANKOS KRITERIJUS ☒ PROJEKTŲ PRIORITETINIS ATRANKOS KRITERIJUS <i>(Pažymimas vienas iš galimų projektų atrankos kriterijų tipų.)</i>	☒ Nustatymas ☐ Keitimas
Projektų atrankos kriterijaus numeris ir pavadinimas	2. Šilumos kaina
Projektų atrankos kriterijaus vertinimo metodas ir taikymas	<p>Projektas atitiks specialųjį projekto atrankos kriterijų, jeigu projekto veiklos vykdomos hidrauliškai vientisoje šilumos tiekimo sistemoje (arba savivaldybėje), kurioje Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos patvirtinta 2024 m. vidutinė metinė svartinė šilumos kaina (be PVM) yra 8,74 ct/kWh ir didesnė, t. y. 30 proc. ir daugiau didesnė nei Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2024 m. paskelbta Lietuvos vidutinė metinė svartinė šilumos kaina 6,72 ct/kWh (be PVM).</p> <p><i>Balų skaičiavimas:</i></p> <p>1) Tuo atveju, kai vidutinė metinė svartinė šilumos kaina yra 50 proc. ir daugiau didesnė nei Lietuvos vidutinė metinė svartinė šilumos kaina ct/kWh be PVM ($S\check{S}K \geq 10,08$ ct/kWh, projektui suteikiama 12 balų;</p> <p>2) Tuo atveju, kai vidutinė metinė svartinė šilumos kaina yra 30 – 49 proc. didesnė nei Lietuvos vidutinė metinė svartinė šilumos kaina ct/kWh be PVM ($8,74 \leq S\check{S}K < 10,08$), balai projektui suteikiami pagal formulę:</p> $X = 12 \times \frac{S\check{S}K_{(A)}}{10,08}$ <p>kur: $S\check{S}K_{(A)}$ – vidutinė metinė svartinė šilumos kaina konkrečioje šilumos tiekimo sistemoje (arba savivaldybėje), kurioje numatoma įgyvendinti projektą;</p>

	<p>3) Jei $SSK < 8,74$ ct/kWh, projektui balai nesuteikiami.</p> <p>Atitiktis kriterijui įvertinama remiantis duomenimis, pateiktais investicijų projekte ir (arba) paraiškoje. Duomenys turi būti pagrįsti pridedamais dokumentais (pvz., Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos, šilumos tiekimo įmonės ar kitos kompetentingos institucijos skelbiamais duomenimis (nuoroda), pateiktomis pažymomis ir kt.).</p>
<p>Projektų atrankos kriterijaus pasirinkimo pagrindimas</p>	<p>Šis specialusis atrankos kriterijus užtikrins atranką projektų, kurie būtų įgyvendinami tose CŠT sistemose (arba savivaldybėse), kuriose šilumos kainos yra didžiausios, lyginant su šalies vidutine svertine šilumos kaina dėl šilumos energijos gamyboje naudojamo iškastinio kuro ir (arba) nusidėvėjusių iškastinio kuro ar biokuro šilumos gamybos įrenginių.</p> <p>Pagal Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos (toliau – VERT) skelbiamus duomenis, vidutinė svertinė šilumos kaina 2024 m. buvo 6,72 ct/kWh be PVM. Mažiausia vidutinė kaina 2024 m. buvo AB „Utenos šilumos tinklai“ (5,48 ct/kWh be PVM), didžiausia vidutinė kaina buvo UAB Komunalinių paslaugų centro (11,34 ct/kWh be PVM).</p> <p>Šilumos kainų skirtumai skirtingose Lietuvos savivaldybėse – kai kuriose savivaldybėse centralizuotai tiekiamos šilumos kaina skiriasi daugiau nei du kartus. Viena iš pagrindinių priežasčių – nedidelės vietinės šilumos tiekimo sistemos („neefektyvios sistemos“), kuriose šilumos gamyboje pagrinde naudojamas iškastinis kuras (dujos, kitas kuras).</p> <p>Siūlomu specialiuoju projektų atrankos kriterijumi bus efektyviau prisidedama prie Plėtros programos 2.4 uždavinio „Mažinti gyventojų energetinį skurdą“ konkrečios problemos „Didelė gyventojų dalis energijai skiria didelę pajamų dalį (dėl to yra priversti riboti kitus būtinuosius poreikius)“ sprendimo bei 3 problemos „Didelė gyventojų dalis energijai skiria didelę pajamų dalį (dėl to yra priversti riboti kitus būtinuosius poreikius)“ priežasčių: „3.2.2. Neefektyvūs įrenginiai, šildymo sistemos ir neefektyvi jų eksploatacija“, „3.3.1. Šilumos kainų skirtumai skirtingose Lietuvos savivaldybėse“ ir „3.3.2. Vartotojų, prijungtų prie vietinių nedidelių energijos išteklių (suskystintų naftos dujų) tiekimo sistemų, energijos išteklių tiekimo paslaugų kainų augimas ir ribotos šių vartotojų galimybės pereiti prie pigesnio energijos šaltinio“ šalinimo.</p>
<p>☐ PROJEKTŲ SPECIALUSIS ATRANKOS KRITERIJUS ☒ PROJEKTŲ PRIORITETINIS ATRANKOS KRITERIJUS <i>(Pažymimas vienas iš galimų projektų atrankos kriterijų tipų.)</i></p>	<p>☒ Nustatymas ☐ Keitimas</p>
<p>Projektų atrankos kriterijaus numeris ir pavadinimas</p>	<p>3. Biokuro katilų nusidėvėjimas</p>

<p>Projektų atrankos kriterijaus vertinimo metodas ir taikymas</p>	<p>Projektas atitiks specialųjį projekto atrankos kriterijų, jeigu projekto veiklos vykdomos hidrauliškai vientisoje šilumos tiekimo sistemoje, kurioje šilumos energijos gamyba vykdoma biokuro (medienos skiedros, medienos granuliu) katilais, kurių eksploataavimo laikas (A) yra 16 metų ar daugiau..</p> <p><i>Balų skaičiavimas:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kai $A \leq 16$ metų (0 balų); 2) kai $A = A_{max}$ (5 balai); 3) kai $A_{max} < A < 16$ metų, balai apskaičiuojami pagal formulę: $Y = 5 \times \frac{A - 16}{A_{max} - 16}$ <p>kur:</p> <p>A – keičiamo biokurą naudojančio šilumos gamybos įrenginio eksploataavimo trukmė; A_{max} – ilgiausiai eksploatuojamo šilumos gamybos įrenginio, lyginant su kitais tinkamumo finansuoti vertinimą praėjusiais projektais, eksploataavimo trukmė; Y – balų skaičius.</p> <p>Atitiktis kriterijui įvertinama remiantis duomenimis, pateiktais investicijų projekte ir (arba) paraiškoje. Duomenys turi būti pagrįsti pridedamais dokumentais (pvz., Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos, šilumos tiekimo įmonės ar kitos kompetentingos institucijos skelbiamais duomenimis (nuoroda), pateiktomis pažymomis ir kt.).</p>
<p>Projektų atrankos kriterijaus pasirinkimo pagrindimas</p>	<p>Šiuo specialiuoju atrankos kriterijumi užtikrintume atranką projektų, kurie būtų įgyvendinami tose šilumos tiekimo sistemose, kuriose šilumos energijos gamyba vykdoma senais, nusidėvėjusiais biokuro katilais, dėl ko šilumos energijos gamyba yra neefektyvi, reikalauja daugiau sąnaudų ir galutiniame rezultate šilumos vartotojams tiekama brangesnė šilumos energija.</p> <p>Mažiau nei 16 metų eksploatuojamiems biokurą naudojančioms šilumos gamybos įrenginiams balai nebus suteikiami, nes pagal Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2018 m. gruodžio 31 d. nutarimu Nr. O3E-470 patvirtinto Šilumos sektoriaus įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašo 4 priedą (II.3.1 papunktį), tokių įrenginių nusidėvėjimo (amortizacijos) laikotarpis yra 16 metų.</p> <p>Pažangos priemonės veikla siekiama sumažinti galutines šilumos kainas vartotojams, taip pat pakeisti ir nusidėvėjusius biokuro katilus naujais, biokurą ar kitais atsinaujinančiais energijos išteklius naudojančiais šilumos gamybos įrenginiais (iki 3 MW varinės</p>

	(nominalios) šiluminės galios) centralizuoto šilumos tiekimo sistemose („neefektyviose sistemose“). Atrankos kriterijus pasirinktas, taip pat siekiant efektyviau investuoti valstybės biudžeto lėšas – remti tuos projektus, kurių metu bus keičiama neefektyvi ir nusidėvėjusi šilumos gamybos infrastruktūra.
☐ PROJEKTŲ SPECIALUSIS ATRANKOS KRITERIJUS ☒ PROJEKTŲ PRIORITETINIS ATRANKOS KRITERIJUS <i>(Pažymimas vienas iš galimų projektų atrankos kriterijų tipų.)</i>	☒ Nustatymas ☐ Keitimas
Projektų atrankos kriterijaus numeris ir pavadinimas	4. Parduotas šilumos kiekis
Projektų atrankos kriterijaus vertinimo metodas ir taikymas	<p>Vertinama, kad projektui papildomi balai skiriami, jei projekto vykdytojas – šilumos tiekimo įmonė, turinti šilumos tiekimo licenciją, pagal Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos nustatytą šilumos tiekėjų suskirstymą, priskiriamas IV arba V grupei pagal per kalendorinius metus parduotą šilumos kiekį. Didesnis balas skiriamas tam projektui, kurį vykdančio šilumos tiekėjo šilumos pardavimai per 2024 metus buvo mažesni.</p> <p><i>Balų skaičiavimas:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) jei šilumos pardavimai mažesni nei 25 tūkst. MWh per 2024 m. projektui skiriami 3 balai; 2) jei šilumos pardavimai siekia iki 50,25 tūkst. MWh per 2024 m. projektui skiriami 2 balai; 3) jei šilumos pardavimai didesni nei 50,25 tūkst. MWh per 2024 m., projektui balai neskiriami. <p>Atitiktis kriterijui įvertinama remiantis duomenimis, pateiktais investicijų projekte ir (arba) paraiškoje. Duomenys turi būti pagrįsti pridedamais dokumentais (pvz., Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos, šilumos tiekimo įmonės ar kitos kompetentingos institucijos skelbiamais duomenimis (nuoroda), pateiktomis pažymomis ir kt.).</p>
Projektų atrankos kriterijaus pasirinkimo pagrindimas	<p>Šio kriterijaus taikymas leistų užtikrinti, kad investicijos pasiektų būtent tuos projektus, įgyvendinamus šilumos tiekėjų, kurių šilumos pardavimai yra reikšmingai mažesni lyginant su kitais šilumos tiekėjais.</p> <p>Valstybinė energetikos reguliavimo taryba skirsto šilumos tiekėjus į grupes pagal per</p>

	<p>kalendorinius metus realizuotą šilumos kiekį.</p> <p>Įgyvendinant pažangos priemonę ir siekiant mažinti galutines šilumos kainas, taip pat numatyta sudaryti palankesnes sąlygas mažesniems šilumos tiekėjams (priskiriamiems IV ir V grupėms¹ pagal parduotą šilumos kiekį) modernizuoti šilumos gamybos šaltinius: 1) mažinama pradinė investicijų našta keičiant šilumos gamybos šaltinius; 2) mažinamas iškastinio kuro vartojimas; 3) efektyvinama šilumos gamyba ir mažinami pastovieji eksploataciniai (personalo) kaštai.</p>
--	---

¹ [IV grupė – 50,25 tūkst. MWh šilumos pardavimai per metus; V grupė – šilumos pardavimai mažesni nei 25 tūkst. MWh per metus.](#)